

HET INDISCH NIEUWS

N.V.
„HET INDISCHE NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur:
L. F. Tijmstra

Bureau Red. en Admin.:
Vondelstraat 125
Tel. 391429 - Giro 85369
's-GRAVENHAGE

Abonnementsprijs:
p. kw. f 4.—, p. Nr. f 0.35

Geïllustreerd Weekblad uitsluitend gewijd aan de Overzeesche Gebiedsdeelen

Voor advertenties wende men zich uitsluitend tot het Bureau Bouwmeester en v. Leeuwen, Heerengracht 60, Amsterdam.

Het laatste nummer van het eerste jaar

Het nummer van „Het Indische Nieuws”, dat thans onder de oogen van onze lezers ligt, is de laatste aflevering van het loopende jaar, het eerste jaar van onze verschijning en van onze herwonnen vrijheid. Toen wij dezen zomer ons blad voor het eerst onder de menschen brachten, deden wij dit in de verwachting, dat het publiek voor een uitgave als deze belangstelling aan den dag zou leggen. In deze verwachting zijn wij niet teleurgesteld. Wij constateeren dit met vreugde en groote voldoening, niet alleen vanwege de exploitatie-uitkomsten, — dat zou een al te materialistischen kijk op de zaken geven —, maar vooral vanwege het feit, dat onder ons volk op het oogenblik een groote mate van belangstelling voor het Rijk Overzee levendig is en dat er een algemeen streven is zijn kennis omtrent Nederlandsch Oost- en West-Indië uit te breiden. Wij mogen dus bij de verschijning van dit laatste nummer van ons eerste jaar vaststellen, dat ons blad in een behoefte voorziet.

Wij hebben deze laatste aflevering gewijd aan Nederlandsch West-Indië. Wat dit deel van ons Rijk Overzee voor ons heeft gedaan gedurende de vreeselijke bezettingsjaren, vervult ons aller harten met diepe dankbaarheid niet alleen, maar ook met oprechte bewondering voor de voortvarendheid waarmede werd gewerkt in het belang van het zwaar bezochte vaderland voor de toewijding, voor het begrip en voor dat prachtige gevoel van saamhoorigheid, dat in staat is groote dingen te bereiken. Er zijn groote dingen bereikt. Voor wie „de West” onvoldoende kent, mogen de hierachter volgende bijdragen voldoende zijn om te

doen begrijpen uit welke bronnen onze Rijksgenooten hebben kunnen putten om onze moeilijkheden te verlichten en onze zorgen te verzachten. Maar tevens zal men er uit lezen wat in „de West” op velerlei gebied werd tot stand gebracht. Want wat in dit deel des Rijks wordt verricht op cultureel, maatschappelijk en economisch gebied, verdient de volle aandacht. Uiteraard geven de hier volgende bijdragen een verre van volledig beeld, maar dit kon ook moeilijk de bedoeling van deze „West-Indische aflevering” zijn, gezien den beperkten omvang waaraan wij zijn gebonden. Van „koloniën” spreken wij niet langer; wij kennen „in de West” slechts het gebiedsdeel Curaçao, waartoe dan ook de Beneden- en Bovenwindsche eilanden behooren, al liggen deze dan ook op ruw 1000 K.M. van Curaçao en het gebiedsdeel Suriname. In beide gebiedsdeelen bleef de Nederlandse driekleur gedurende den geheelen oorlog vrij en fier waperen. Die omstandigheid legde, om zoo te zeggen, verplichtingen op. Dit werd gevoeld en begrepen. Daarvan heeft de houding onzer Rijksgenooten aan den overkant op on-dubbelzinnige wijze getuigd.

Het laatste nummer van het jaar.....

Het jaar sluit af met voor ons Rijk hier en Overzee uiterst belangrijke besprekingen. Drie leden van ons Kabinet zijn op Tweeden Kerstdag met dr. van Mook naar Londen gereisd om daar besprekingen met leden van de Engelsche regeering te voeren. Kort na zijn aankomst uit Batavia op Schiphol, is voor dr. van Mook een reeks van conferenties begonnen. En niet alleen, dat hij het druk met confereeren kreeg, hem werd ook van verschillende zijden duide-

lijk te verstaan gegeven, dat een goed deel van ons volk over de oplossing van de Indische kwestie anders denkt, dan in bepaalde groepen op een nogal luidruchtige wijze tot uiting is gekomen. Zoo valt de jaarwisseling ditmaal in een uiterst gewichtig tijdsgewricht van ons volksbestaan. Daarom hebben wij het ook verantwoord geacht, de laatste pagina van dit „West-Indië-nummer” te wijden aan de geweldige gebeurtenissen in Oost-Indië, welke onze aandacht opeischen.

Het jaar 1945, het bevrijdingsjaar voor ons Rijk, hier en Overzee, sluiten wij met deze aflevering af. Wij staan voor het nieuwe jaar. Bezielt met liefde voor Indië en voor de goede zaak van het Gemeenebest, gaan wij het nieuwe jaar in. Directie en Redactie zijn dankbaar voor den ondervonden steun en voor de gebleken belangstelling voor ons streven. Wij hopen daarop te mogen blijven rekenen, ook in 1946.

Slamat tahoen baroe!

Zelfbestuur binnen de Rijkseenheid.

De oorlog heeft ook in Suriname zijn tastbare gevolgen gehad. Zeker, het land is gespaard gebleven voor het oorlogsgeweld zelf. Doch het groote wereldgebeuren heeft op economisch en algemeen maatschappelijk terrein velerlei verschuivingen en veranderingen teweeg gebracht, die in verschillende vorm zich ook na den oorlog blijvend zullen doen gevoelen.

Behalve deze feitelijke wijzigingen in de maatschappelijke structuur ligt nu tevens een hervorming van het staatsrechtelijk bestel in het verschiet, waaromtrent de aangekondigde Rijksconferentie zich zal hebben uit te spreken.

Suriname heeft gedurende de oorlogsjaren sluitende begrotingen gehad. Een zeldzaamheid in zijn geschiedenis; wij moeten heel wat decennia teruggaan om op iets dergelijks te kunnen wijzen. De laatste jaren vóór den oorlog paste Nederland jaarlijks ruim 3 miljoen gulden bij, en nu de abnormale omstandigheden achter den rug zijn, wordt voor 1946 door het Bestuur weer een tekort op de begroting verwacht.

Het is voornamelijk te danken aan de hooge vlucht, die de ontginning van bauxiet (aluminiumerts) in de oorlogsjaren nam, dat de uitgaven met de inkomsten in evenwicht konden worden gebracht. Bedroeg in 1939 de uitvoer van bauxiet ruim 500.000 ton ter waarde van f 5.3 miljoen, deze bereikte al stijgende in 1943 het belangrijke cijfer van 1.600.000 ton met een waarde van ruim f 13 miljoen. Helaas liep in 1944 de uitvoer weer terug tot 600.000 ton, een gevolg van het duikbootgevaar, hetwelk de Vereenigde Staten aanleiding gaf over te gaan tot verwerking van het in eigen land gewonnen erts van lager gehalte. Hoewel deze

verwerking in de Vereenigde Staten onder invloed der Trade Unions, die werkloosheid vreezen, wordt voortgezet, kan redelijkerwijze verwacht worden, dat de positie van het Surinaamsch bauxiet daardoor niet al te ongunstig zal worden beïnvloed, gezien het hooge gehalte van dit erts en de groote behoefte aan licht metaal in de toekomst.

Ook eenige andere factoren zijn van nadeeligen invloed geweest op den gunstigen finantiëlen toestand van Suriname. Zoo werd, gelijk bekend, in 1941 op eigen verzoek, een bezetting Amerikaanse troepen van 2000 man in Suriname gelegd, welke nu echter weder is opgeheven, terwijl verschillende kostbare defensiewerken door de Nederlandsche Maatschappij voor Havenwerken uitgevoerd werden. Dan is er door de Pan American Airways een vliegveld aangelegd, hetwelk niet minder dan f 15.— miljoen heeft gekost, welk vliegveld evenwel na verloop van 15 jaren tegen kostprijs door de regeering kan worden genaast.

Deze buitengewone werken zijn oorzaak geweest, dat de arbeidsloonen tot f 2,50 à f 3,50 per dag opliepen. Dit heeft weliswaar een toeneming van geld onder de menschen gebracht, hetgeen o.m. blijkt uit de cijfers van de Rijkspostspaarbank ¹⁾ maar aan den anderen kant hebben deze hooge lonen tot gevolg gehad, dat de toch al schaarsche arbeidsbevolking de plantages, die deze lonen niet konden betalen, verliet.

Speciaal de suiker- en koffieplantages zijn hierdoor sterk achteruitgegaan, ter-

¹⁾ De inlagen zijn toegenomen van f 1½ tot f 3½ miljoen en de gemiddelde inlage per inwoner liep op van f 68 tot f 148 op 31 December 1944.

wij zelfs een aantal daarvan moest sluiten. De koffieuitvoer, die in 1939 nog 2500 ton bedroeg, liep in 1944 tot 118 ton terug. Suiker moest ten slotte zelfs ingevoerd en gerantsoeneerd worden, terwijl in 1939 de uitvoer daarvan nog 8200 ton beliep.

Tot den achteruitgang van de koffiecultuur heeft mede bijgedragen het feit, dat het Bestuur van Suriname al dadelijk in het begin van den oorlog de steunverleening aan de koffieplantages heeft doen ophouden, mede uit hoofde van de overweging, dat ook na den oorlog de positie van de Surinaamsche Liberiakoffie zeer zwak zou zijn. Of deze overweging van den toenmaligen Gouverneur op juiste gronden berustte, moet sterk betwijfeld worden. Afgescheiden van het feit, dat nu al prijzen worden genoemd van f 0.50 per ½ K.G. Sur. Liberia — in de oorlogsjaren werd vaak niet meer dan 11 cent gemaakt — heeft het Bestuur bij zijn overweging geheel uit het oog verloren, dat de plantages bij de immigratie naar en kolonisatie van Suriname een taak vervulden zoo belangrijk, dat deze op zichzelf al een behoorlijke steunverleening rechtvaardigde.

Want Suriname is een zeer volkarm land, en het kan nimmer een stabiele welvaart tegemoet gaan, zoolang het zoo schaarsch bevolkt blijft. Met een oppervlakte van ruim 4 maal Nederland, herbergt het nog niet 1/50 van Neerlands bevolking. Ook na den oorlog moet dus de eerste zorg van de regeering zijn de immigratie en kolonisatie te bevorderen. En aangezien het land steeds verstoken is geweest — en vermoedelijk ook zal blijven — van een spontane, vrije immigratie en kolonisatie, zal het Gouvernement, evenals voor den oorlog, ook thans, deze zaken zelf ter hand moeten nemen en leiden. Hierbij nu profiteerde het eertijds in niet geringe mate van de landbouwondernemingen. De weg van den nieuwen bewoner toch ging via de plantage, waardoor hij na afloop van een 5-en later 3-jarige, werkovereenkomst, volkomen aangepast aan locale omstandigheden en klimaat, voor zijn taak van kolonist uitermate geschikt was. Het is duidelijk, dat alleen al op dezen grond een behoorlijke steunverleening in slechte jaren aan de plantages gemotiveerd was. Want blijven de plantages uitgeschakeld, dan zullen de hoogere kosten voor het Gouvernement aan immigratie en kolonisatie te besteden, de altijd nog maar matige steunbedragen, welke aan de landbouwondernemingen werden ten koste gelegd, blijken te overtreffen. De verwaarloozing der plantages is nog niet zoo ver voortgeschreden, dat zij een beletsel vormt voor het snel weder in productie komen als aan de aanplantingen de normale zorg wordt besteed. Het Gouvernement late den grooten landbouw niet weder aan zijn lot over, maar het zorge ervoor, dat de veelal te kleine ondernemingen gecentraliseerd worden en tot eenigé groote, gemoderniseerde bedrijven uitgroeien.

Ook ten aanzien van de rijstcultuur

PLANTAGE-AANZICHT IN SURINAME.

schijnt het economisch beleid van het Bestuur gefaald te hebben. Dit moet afgeleid worden uit de omstandigheid, dat Suriname gedurende den oorlog aangewezen is geweest op den invoer uit Brazilië van inferieure rijst, terwijl vóór den oorlog niet onaanzienlijke hoeveelheden rijst werden geëxporteerd. Ongetwijfeld zouden de oorlogsjaren voor de uitbreiding van de rijstcultuur, — op het bedrijf Van Dijk in Nw.-Nickerie na uitsluitend een bevolkingscultuur, — bijzonder gunstig hebben kunnen zijn. De aanvoer uit goedkoop produceerende Aziatische gebieden stond stil en de prijzen zouden zeker een zeer loonend niveau hebben kunnen bereiken als de inkomsten door prijszetting niet te veel gedrukt waren. Onder goede leiding en bij loonende prijzen zouden de kleine landbouwers het rijstareaal beslist aanzienlijk hebben kunnen en willen uitbreiden, hetgeen zij ook tijdens den vorigen wereldoorlog deden. Dat dit nu niet, althans niet in voldoende mate is geschied, duidt erop, dat het Bestuur in dit opzicht niet voor zijn taak was berekend. Er liggen in Suriname voldoende terreinen braak, die door samenwerking van Bestuur en bevolking — met niet al te groote opofferingen van beide zijden — tot prima rijstlanden hadden kunnen worden ingericht. Het district Nickerie, het rijstdistrict bij uitnemendheid, is daarvan een uitstekend voorbeeld. Het zal ongetwijfeld ook nu nog tot een nieuwe uitbreiding van de rijstcultuur het zijne willen bijdragen, terwijl ook in andere districten de Br.-Indiërs en Javanen, die bijzonder op deze cultuur gesteld zijn, niet zullen achterblijven. Nog is de gunstige tijd voor dezen opbouw niet voorbij. Het Bestuur doe met dezen raad zijn voordeel en geve met kracht leiding, vorm en steun aan de voorbereiding en uitvoering van de benodigde werken. Het verwaarlooze daarbij niet de ondervinding die het bedrijf Van Dijk in den loop der jaren met de mechanisatie van de rijstcultuur en de afwerking van het product heeft opgedaan.

Ook de citruscultuur (sinaasappels, mandarijnen en grapefruit), die voor den oorlog in opkomst was, verdient alle aandacht, mede met het oog op een mogelijke uitvoer naar Europa. Ook de opgerichte fabriek voor de verwerking van ananas op moes en schijfjes en de daaraan verbonden fabricage van blikken voor den uitvoer van dit product, verdient allen steun. En dan houden ten slotte de proefnemingen van de Sur. Bananen My. met ziekte-resistente en voor export geschikte soorten, mogelijkheden in, die de noodige aandacht verdienen.

De productie van balata, een getahpertjasoort uit het nog niet voldoende onderzochte en bekende binnenland bleef in de oorlogsjaren ongeveer op hetzelfde niveau, terwijl het eveneens in het binnenland aanwezige goud sedert 1940 weinig ontgonnen is. In dit verband zij erop gewezen, dat van een luchtkarteering en inventarisatie van Suriname's binnenland reeds eenige jaren sprake is, en het schijnt, dat onze tegenwoordige Minister-President voor deze luchtopname geporteerd is. Door een intensieve karteering zou tevens een inzicht gekregen kunnen worden in de waarde aan exploitbaar hout der uitgebreide boschbestanden. Over de mogelijkheid om dit hout op weinig kostbare wijze naar overzeesche landen te vervoeren, deed de gewezen opperhoutvester

Gonggrijp onlangs een brochure verschijnen.

Het spreekt vanzelf, dat de luchtkarteering gepaard moet gaan met de oprichting van instellingen voor het onderzoek en beheer der bosschen en voor geologische en mineralogische onderzoekingen, welke takken van dienst de inventarisatie en exploitatiemogelijkheden van het binnenland dienen te bevorderen. Dergelijke overheidsdiensten hebben ook vroeger bestaan, maar zij waren slecht geoutilleerd en werden over het geheel nogal karig bedeed. Toch zullen de toen verzamelde gegevens kunnen dienen om nu op voort te bouwen.

Dat men in Suriname begrepen heeft, dat zich talrijke problemen zouden voordoen als de oorlog voorbij was, blijkt uit de benoeming van een Commissie ter bestudeering van de na-oorlogsche problemen. Deze Commissie van 1943 bracht in Mei 1945 verslag uit, waarin zij tot de conclusie komt, dat Suriname geheel nieuw zal moeten worden opgebouwd met steun van de Nederlandsche Regeering, welke steun berekend wordt op f 15 miljoen, te verdeelen over 5 jaar. Deze becijfering zou aan den lagen kant zijn, en op het vraagstuk, waar de benodigde arbeiders vandaan zouden moeten komen, wordt niet al te diep ingegaan.

Wil Nederland iets van Suriname maken — en dat is niet meer dan eereplicht —, dan kan Nederland er inderdaad niet aan ontkomen daarvoor belangrijke bedragen te bestemmen, die weliswaar niet dadelijk rente zullen afwerpen maar toch te zijner tijd resultaat zullen laten zien. Daarom geve Nederland dezen steun zonder Suriname daarvoor financiële verplichtingen op te leggen; men storte ditmaal à fonds perdu. Er behoef dan niet op irrationeele wijze op de gewone huishoudelijke uitgaven bezuinigd of wel met listige kunstgrepen een sluitende begroting verkregen te worden, manipulaties, die vroeger maar al te vaak voorkwamen.

Het is niet te verwachten, dat het Nederlandsch particulier kapitaal zich mo-

menteel ten opzichte van Suriname erg willig zal toonen. Vroeger was dit ook niet het geval, en met de dispariteit der betalingsmiddelen zal de lust tot investering thans zeker niet toenemen, tenzij de toestand in Indië zoo verward blijft, dat het Nederlandsch kapitaal naar een veiliger beleggingsgebied gaat omzien. Veel, zooal niet alles, zal dus voorloopig van de Regeering moeten uitgaan.

Wij zien ten slotte met belangstelling de Rondetafelconferentie tegemoet. Suriname neemt daaraan deel en zal zonder twijfel grootere mate van zelfbestuur binnen de Rijkseenheid vragen. De vraag is, hoe aan dit verlangen op billijke wijze tegemoet zal zijn te komen.

In de eerste plaats zal men het vertegenwoordigend lichaam, de Staten van Suriname, geheel uit gekozen leden moeten doen bestaan en het kiesrecht zoo min mogelijk beperken. Men zou aan genoemd orgaan de volledige regeling kunnen overlaten van alle aangelegenheden, die vallen binnen de begroting voor strikt huishoudelijke uitgaven en inkomsten. De Staten zullen de middelen moeten vinden om de huishoudelijke begroting sluitend te maken. De besteding van de gelden voor de militaire verdediging en voor de ontwikkeling en den opbouw van Suriname, waarbinnen dus ook immigratie en kolonisatie een plaats moeten vinden, blijve daarentegen aan het Opperbestuur, waarbij aan de Staten uit den aard der zaak slechts een adviseerende bevoegdheid ware te geven. Aan de grotere gemeenten: Paramaribo, Nw.-Nickerie en Coronie zou een groote mate van zelfstandigheid gelaten kunnen worden onder, uit de bevolking gekozen, gemeenteraden en door het Bestuur benoemde burgemeesters. Een soortgelijke regeling zou getroffen kunnen worden ten aanzien van de bevolkingspolders en de vestigingsplaatsen. Bij dit alles blijft echter hoofdzaak, dat alle bevolkingsgroepen eendrachtig samenwerken om Suriname te brengen naar een betere toekomst. B.

PALMENLAAN IN DEN CULTUURTUIN TE PARAMARIBO.

Bonaire,

EEN MOOI EILAND MET VRIENDELIJKE MENSCHEN

Bonaire, het tweede in grootte van *Nederlandsch Caribië*, 275 Km.² in oppervlakte en 1,5 keer zoo groot als Aruba, heeft maar een kleine 6000 inwoners. Zoodra men aan land komt, hetzij uit de lucht per K.L.M. of van boord van een schip, wordt men bevangen door de stilte en rust, die er heerschen.

Willemstad met zijn druk gewoel, veel drukker dan men bij het bevolkingsaantal zou verwachten, is een wereldstad vergeleken bij het kalme voornamelijk Kralendijk met zijn groote huizen en breede straten. Slechts weinig Bonairianen ziet men op deze straten, alleen bij het uitgaan van de scholen wordt het beeld wat levendiger door de hope van Bonaire.

Behalve Kralendijk is er nog één bevolkingscentrum, namelijk Rincon, waar men wat meer menschen bij elkaar ziet; het verdere eiland is uiterst dun bevolkt en op een tochtje langs de buitenwegen komt men zelden iemand tegen.

De kalmte, die van dit mooie eiland uitgaat, doet zeer weldadig aan, men rust er uit op een wijze, die elders niet zoo goed mogelijk is.

De pasangrahan is echter alleen beschikbaar voor gouvernementsgasten, maar er komt wellicht een pracht logeer-gelegenheid. Nu de Staten het onderhoud van de gedwongen en ongewenschte geïnterneerden van de begroting 1946 hebben geschrapt, zullen deze vermoedelijk wel spoedig moeten verdwijnen en als deze schrapping hiertoe medewerkt, zal dit door weinigen betreurd worden. Het terrein van het kamp bevat een aantal houten huisjes en barakken, waar wel iets van te maken zou zijn, zonder het prikkeldraad dan. Er is licht, water, een mooi strand vlak bij en het ligt tusschen het nieuwe vliegveld en de stad, nog geen tien minuten loopen.

Hoevelen op Curaçao zouden niet eens

gaarne hun vakantie ergens anders willen doorbrengen. De kosten zouden zeer zeker niet hoog zijn en het vervoer zelfs per vliegtuig is eveneens billijk. Met de regelmatig op en neer zeilende schoeners en wellicht later met een K.N.S.M. schip bestaat tevens de gelegenheid een auto mede te nemen.

Het eiland als toeristencentrum heeft goede mogelijkheden.

Zwemmen op zeer veel verschillende plaatsen met prachtige stranden zonder de zoo onaangename zeeappels en zonder olie. Op verschillende plaatsen heeft men koraalformaties, waar men tusschen door kan loopen en die tot de mooiste behooren van deze streken, met prachtige visschen.

Behalve voor den zwemmer biedt de zee voor den visscher mogelijkheden, die er op Curaçao niet zijn; de groote beschutting welke door Klein-Bonaire geboden wordt, maakt het mogelijk zonder gevaar met het allerkleinste notedopje te gaan visschen en er kan wat gevangen worden!

De derde mogelijkheid, die de zee biedt, is zeilen en de motorboot niet te vergeten.

Daar de Bonairianen uitstekende zeilers zijn en daarbij prima bootenmakers, is het werkelijk een genot in de schitterende beschutte baai een tocht met een zeilboot te maken. De baai is zoo groot, dat veertien dagen vakantie zeker niet genoeg zijn om al zeilende alle mooie plekjes te hebben bezocht.

Een buitengewoon aardige tocht is rond Klein-Bonaire, dat zelf prachtige stranden heeft.

Er is behalve de watersport nog een andere sport op Bonaire, namelijk de jacht, er zijn eenden en snippen en duiven te schieten. Deze sport zal bij veel liefhebberij wel wat geregeld moeten worden, maar daar de meeste jagers nog

geen schutters zijn, zal het eiland nog wel niet zoo gauw leeggeschoten zijn. Op Klein-Bonaire zijn enorme leguanen, waarvan een smakelijk maal te bereiden is, d.w.z. niet van de allergrootste, daar deze taai zijn. Ook leguanen vangen is een zeer speciaal vermaak.

Er zijn een groot aantal mogelijkheden om te gaan picnicken, naar Lac, een zeldzaam mooi strand met prachtig helder binnenwater, koralen, duiken naar die prachtige roze schelpen, waarvan allerlei kunstvoorwerpen te maken zijn, naar Slagbaai, de tocht alleen is het al waard, de slingerende weg langs binnenmeren met alle mogelijke vogels, en als we het over vogels hebben, mogen we de flamingo's niet vergeten. Er is voor veertien dagen zooveel te zien, dat men zeker niet uitgekeken raakt.

Het is een mooi eiland met een vriendelijke bevolking. Als men er een paar keer geweest is, gaat men van het eiland houden, alsof men er jaren gewoond heeft en dit komt niet alleen door de schoonheid van het land met de onvergetelijke zonsopgangen, maar voor het overgrote deel door de vriendelijke ontvangst, die den vreemdeling ten deel valt van de zijde der bevolking. Als dokter heeft men de gelegenheid een bevolking nog wat beter te leeren kennen. Opvallend is, dat alle huizen zonder uitzondering helder en zindelijk zijn, dat bij ieder bezoek ook aan het kleinste huisje, de menschen gereed staan met een nieuw stukje zeep, een schoone handdoek en water. Dit maakt een prettigen indruk, het is maar een kleinigheid, maar het zegt veel.

De Bonairiaan heeft een ingeboren gevoel van eigenwaarde, hij is een persoon, hij is er. Zijn hoofdeigenschap is vriendelijkheid. Een groot deel van de mannelijke bevolking werkt elders en dat drukt een speciaal stempel op het eiland. Als men het langzame opschieten ziet bij den bouw van slanke zeilschepen, dan is dat toe te schrijven aan het ontbreken van de jongere mannen.

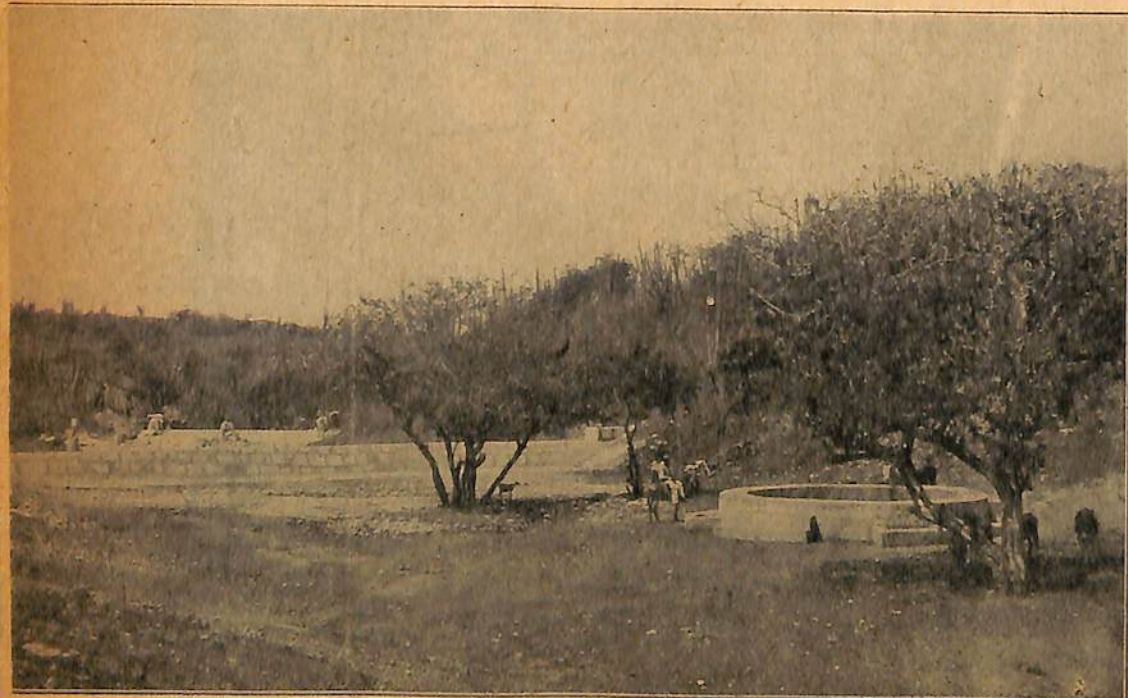
Het is jammer, zeer jammer, dat een oude huisindustrie — de schepen worden op het erf en in den tuin gebouwd — verdwijnt door den alles opslokkenden moloch van het nabuureiland in den vorm van een enorme industrie.

De scheepsbouw, een prachtig vak, overgeërfde vaardigheid, het gaat verloren. Wie is er nog die een geheele boot van tientallen tonnen in een model van hout uitvoert en daarnaar het geheele schip, zonder verder plan of teekening, afbouwt? En zie dan wat voor een boot!

Maar het gaat voorbij en het ziet er naar uit, dat het niet meer als industrie van eenig belang te redden is.

Door het ontbreken van een goed deel van de mannen maakt het den indruk, als zou er niet gewerkt worden, maar dit is niet waar, zonder menschen kan men niet werken.

Heeft men eens de gelegenheid een feestje mee te maken en men wordt zeer gastvrij uitgenoodigd, dan is het geringe aantal mannen zeer opvallend. Het eiland der vrouwen, zegt men spottend, maar het is een veel ernstiger probleem dan men oppervlakkig denkt. Slechts een

WATERPUTTEN OP BONAIRE.

Cliché A. N. V.

goed geleide woningpolitiek op Curaçao en Aruba met het geven van voorkeur aan mannen met gezinnen, waar de vrouwen nu op Bonaire of de Bovenwinden wonen, zou reeds een deel van het probleem oplossen. Het uiteenrukken van het gezin, ook zonder de wettelijke scheiding heeft zeer ernstige gevolgen en men staart zich dood op wettelijke echtscheiding, zonder de aandacht op het veel en veel grootere probleem van de scheiding tusschen man en gezin, alleen maar ter wille van het dagelijksche brood, gericht te houden.

De toekomst van dit eiland is moeilijk te zien in deze ontredderde wereld. Zal de mannelijke bevolking blijven wegtrekken, dan zal dit op den duur tot ernstiger toestanden leiden dan men nu reeds kan opmerken. Het ontbreken van arbeidskrachten is zoo acuut, dat een plantagehouder mij vertelde, dat het hem niet lukte zijn aloë te laten snijden, ondanks dat het loon, voor Bonaire gesproken, niet kwaad genoemd kon worden. Het vorige jaar was hij verplicht menschen uit Aruba te laten overkomen, hetgeen geen succes was. Maar dit kleine voorbeeld geeft aan in welke impasse men geraakt is. De Bonairiaan gaat werk zoeken in Aruba en als zijn product bij uitnemendheid geoogst moet worden, dan is hij niet thuis en moet men als noodmaatregel nota bene Arubanen laten komen. Deze toestand is werkelijk al te dol.

Maar wie geeft de oplossing?

Men ziet, dat het zelf laten zoeken van een economisch evenwicht vooral in kleine gebieden, onrustbarende verstoringen kan geven.

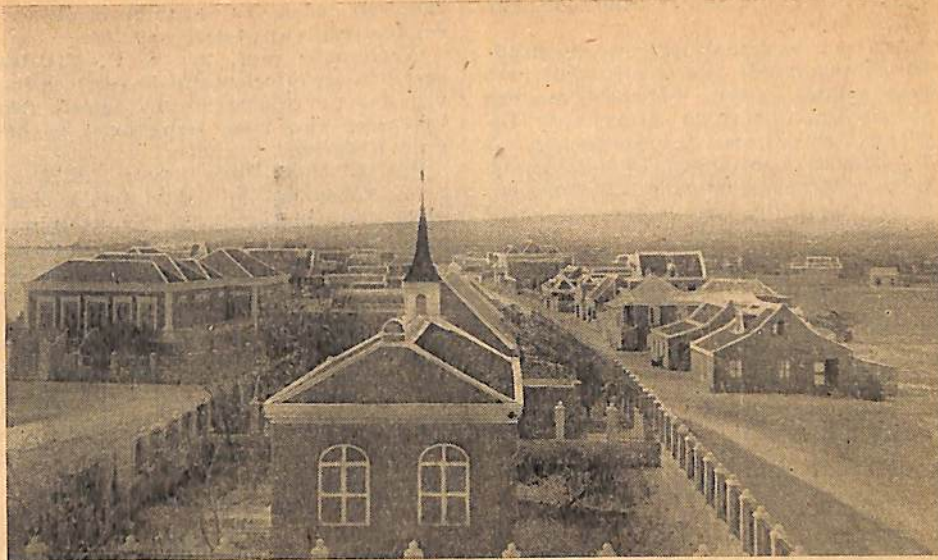
Met het voedselprobleem is het net eender gesteld, er zijn geen menschen, de visch is duur en men ziet de vrouwen, die visch willen koopen, uren staan wachten op het marktje om te zien of ze een mootje kunnen bemachtigen, terwijl de zee rond Bonaire vol zit. Maar er zijn geen visschers. Het argument, dat de prijzen zoo hoog zijn, dat men met één visch een weekloon verdient, hoort men ook op Curaçao, maar is niet de eenige oorzaak, dat er onvoldoende aanvoer is. De visschers, die er zijn, zijn slechts oudere menschen.

En zoo ziet men een mooi eiland met vriendelijke menschen, waar veel verstoord is geworden door de machtige industrie van het nabuureiland.

Was dit noodig geweest?

W. DE REGT.

(Uit het Bevrijdingsnummer Neerlandia van Curaçao Mei-Juni 1945.)

BONAIRE — GEZICHT OP DE HOOFDPLAATS KRALENDIJK.

Het bezoek van het Prinselijk Paar aan West-Indië

Het is meer dan een eeuw geleden, dat een lid van ons Vorstelijk Huis aan de West een bezoek bracht. Op 24 Juni 1835 kwam prins Willem Frederik Hendrik der Nederlanden, jongere broeder van koning Willem III, de latere koning Willem II, als adelborst met het fregat „Maas” in Suriname aan, vertrok 6 Juli naar Curaçao en vervolgens naar de Kaapkolonie.

Van het bezoek van prins Bernhard aan Curaçao (23 tot 25 October 1942) en aan Suriname (25 tot 28 October 1942), alsmede van prinses Juliana aan Suriname (2 tot 9 November 1943) en aan Curaçao (26 Februari tot 6 Maart 1944), geven wij in een drietal artikelen een overzicht, geput uit gegevens van die jaren in het Londensche weekblad „Vrij Nederland”.

Iets meer dan een eeuw zou verlopen sedert het bezoek van prins Willem Frederik Hendrik der Nederlanden in 1835 aan Suriname, eer weer een lid van ons Vorstelijk Huis voet op West-Indischen bodem zette. Ditmaal was het niet Suriname, maar Curaçao, dat de eer het eerst te beurt viel Z.K.H. prins Bernhard te mogen begroeten.

Den 23sten October 1942 landde de prins op het vliegveld „Hato”, waar de gouverneur dr. Kasteel en andere autoriteiten hem verwelkomden. Den vorigen dag had de gouverneur in een proclama-

Sprockel een adres van welkom met een toepasselijke rede voor. De prins bedankte via de radio.

Onder leiding van pater Canutus hebben honderden schoolkinderen Nederlandsche liederen gezongen. Een zware regenbui — een ongewoon verschijnsel op het droge eiland — kon den gloed der ontvangst niet dooven.

De prins bezocht het Waterfort en de schipbrug, die beide deelen — Punda en Otrabanda — met elkaar verbinden, en met het jacht „Beatrix” de haven en de St. Annabaai. Eveneens bracht Z.K.H.

Prins Bernhard op Curaçao en in Suriname

tie op de groote beteekenis van het prinselijk bezoek gewezen. De gebruikelijke inspectie van de eerewacht volgde, waarna de prins het laatste gedeelte van zijn tocht van de Sociëteit „De Gezelligheid” naar de ambtswoning van den gouverneur te voet aflegde, te midden van een jubelende en opgetogen menigte. Aan het paleis stond een eerewacht van padvindsters en padvindsters, en op het plein voor fort Nieuw Amsterdam een eerewacht van de Koninklijke Nederlandsche Marine opgesteld. In de bijeenkomst van de Staten las de voorzitter E. J. H.

een bezoek aan de raffinaderij van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij op de Isla, het groote Nederlandsche bedrijf, dat Curaçao tot een der welvarendste eilanden van West-Indië heeft gemaakt en Nederlands naam hoog houdt. Daarna waren de R.K. Missie en het Leger des Heils aan de beurt.

De voorzitter der Staten overhandigde den prins twee chèques, ieder van f 7000, bestemd voor het zenden van postpakketten aan Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland, een namens de Staten en een namens de S. A. N. O. A.

BONAIRE
Dadelpalmen in de Aloë-vlakte.

(Steun aan Nederlandsche Oorlogsslachtoffers Aruba).

Aan een noenmaal ten gouvernementshuize verenigde de gouverneur een groot aantal gasten. Vergezeld van den gouverneur, vloog de prins naar het eiland Aruba, waar het gezelschap, na de officieele ontvangst, bij den gezaghebber het noenmaal gebruikte, om daarna de olieraffinaderij van de Standard Oil Company te bezoeken.

In Willemstad teruggekeerd, verzekerde de prins over de radio de bevolking, dat H.M. de Koningin en prinses Juliana groote belangstelling koesterden, voor dit gebiedsdeel, dat hem op zulk een schitterende wijze had ontvangen, een ontvangst, waarvoor hij zijn dank uitsprak. Vervolgens vloog de prins op 25 October naar Suriname.

Zondag 25 October 1942 landde Z.K.H. op het vliegveld „Zanderij” — 40 k.m. van de hoofdplaats Paramaribo gelegen — waar gouverneur prof. mr. J. C. Kielstra den hoogen bezoeker ontving. Het gezelschap begaf zich per auto naar de hoofdplaats en stopte op dien tocht herhaaldelijk bij nederzettingen van Javanen, Creolen en Britsch-Indiërs, die hun uitbundige vreugde betoonden, welke den prins zichtbaar ontroerde.

Den volgenden dag, Maandag, had een groote parade op het Plein plaats, waaraan alle rassen deelnamen. Ook in Paramaribo had de gouverneur op het belang van het prinselijk bezoek gewezen alsmede op de aloude banden tusschen dynastie en volk.

De prins bracht een bezoek aan de bauxietwerken en het grootbedrijf van de Billiton Maatschappij te Paranam in het district Para gelegen, welke daar sedert 1941 gevestigd is, de tweede bauxietmaatschappij in het land, en een Nederlandsche, naast de eerste, de Amerikaansche bauxietonderneming op Moengo. Met het jacht „Oranje” keerde de prins naar Paramaribo terug.

De tocht door de stad was een ware zegetocht. De stoet hield ten teeken van eerbied bij de voornaamste godshuizen stil, n.l. de protestantsche, roomsch-katholieke, joodsche en mohammedaansche. Ook bezocht de prins het zeeliedentehuis, de militaire kampen en de kazerne. Op dezen tocht merkte men een 103-jarige oude vrouw op, die geestdriftig met een verwonderlijk groote vlag zwaaide; de prins wuifde haar als dank vriendelijk toe.

Per motorboot bezocht Z.K.H. de districten, inspecteerde de padvindere en sprak per radio zijn dank aan de bevolking uit, waarna hij Woensdag 28 October per vliegtuig naar Miami vertrok, waar hij den 30sten aankwam.

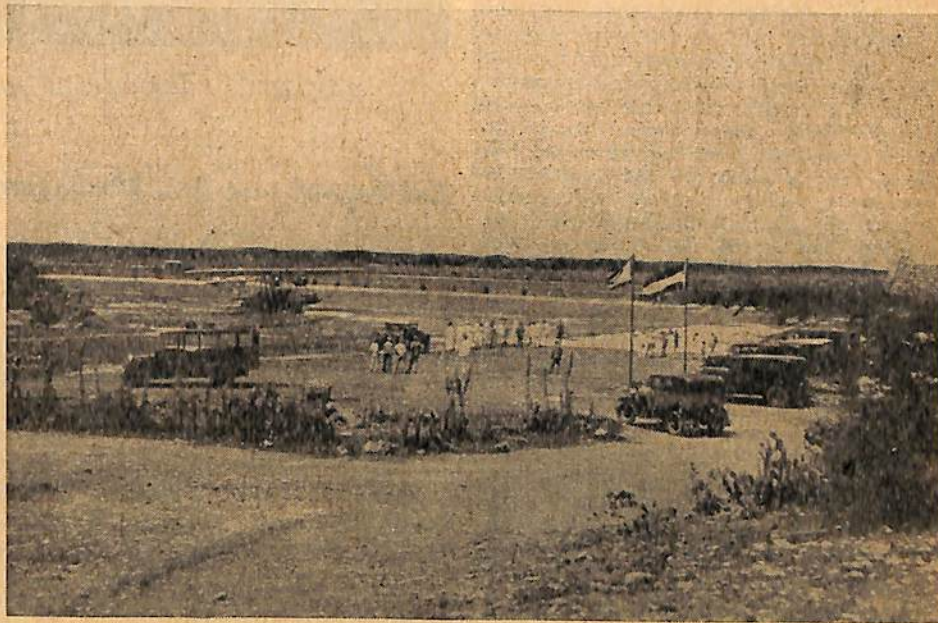
Prinses Juliana in Suriname

Het koninklijk bezoek aan de West bereikte zijn hoogtepunt, toen prinses Juliana Suriname en Curaçao bezocht. Vooral is de liefde voor het Oranjehuis bijzonder groot in Suriname, dat niet vergeet, dat het koning Willem III was, onder wiens regeering in 1863 de slavenketenen werden verbroken. Ruim 33000 menschen verkregen door die emancipatie de vrijheid. Deze gebeurtenis is nog steeds levendig gebleven in de herinne-

ring van ouden van dagen en in die van de kinderen der gewezen slaven.

Gouverneur prof. mr. J. C. Kielstra sprak in een proclamatie de verwachting uit, dat de prinses in dit bezoek den voorproef van haar terugkomst in bevrijd Nederland zou zien.

Per K.L.M.-vliegtuig kwam H.K.H. op 2 November 1943 op het vliegveld „Zanderij” aan. Op haar tocht derwaarts was boven de Bovenwindsche eilanden Saba, St. Maarten en St. Eustatius een papieren groot uitgeworpen en het vliegtuig cirkelde 10 minuten boven ieder eiland. De gouverneur van Curaçao zond een draadloozen groet, welke de prinses evenzoo beantwoordde. Op St. Maarten stonden volwassenen en kinderen in den vorm van een reusachtig V-teeken gegroepeerd, hetwelk van het vliegtuig uit duidelijk waarneembaar was.

HET VLEGVELD „HATO” OP CURAÇAO.

Op „Zanderij” waren afdelingen van het Nederlandsche en Amerikaansche leger opgesteld. Creoolsche vrouwen van het plaatsje Onverwacht wierpen haar kleurige hoofddoeken op den weg, welke de prinses zou betreden, (het hoogste eerbewijs, dat zij konden geven), opdat haar voeten den grond niet zouden aanraken. Britsch-Indische en Chineesche vrouwen in schitterende kleedij en lange feestgewaden, Javanen in hun bekende sierlijke kleeding, Boschnegerhoofden in hun traditioneele uniformen, huldigden prinses Juliana in blijde feeststemming. De tocht naar Paramaribo was een triomftocht langs de duizenden langs den weg geschaarde bewoners. Vlaggen wapperden allerwege, de kerkklokken van Paramaribo beierden een feestgroet en van de versierde balconen daalde een bloemenregen op den auto neer, waarin de kleindochter van Willem III gezeten was.

Na de inspectie van de eerewachting voor de gouvernementswoning, waarin de prinses haar intrek nam, verscheen zij op het balcon. Men riep haar met luide stem toe: Oranje en Suriname zijn één! Van het „paleis” was een speciale telefoonlijn aangelegd naar het telefoonkantoor, zoodat H.K.H. iederen dag met haar kinderen in Canada kon spreken.

De Staten van Suriname ontvingen de

prinses in een open vergadering, waarin de voorzitter, G. Frikkers, een welkomstgroet uitsprak. Ook sprak deze H.K.H. op een audiëntie ten gouvernementshuize toe. Dien avond werd daar een officieel banket gegeven.

Donderdag 4 November was er een groote parade van het garnizoen. Op de receptie ten gouvernementshuize kwamen 700 personen hun opwachting maken, een ongekennd groot aantal.

De prinses bezocht Zaterdag 6 November de beroemde bauxietwerken te Moengo in het district Cottica. De directeur F. P. Cuff en de bedrijfsleider ir. J. de Greve verwelkomden haar. Een eerewachting van Amerikaansche soldaten stond daar opgesteld. Eveneens bracht de prinses aan de bauxietwerken van de Billiton Maatschappij een bezoek, waar de vertegenwoordiger W. H. Korving

haar ontving. Zij keerde met het gouvernementsjacht over de rivier terug. Onderweg deed men het plaatsje Domburg aan, waar het districtsbestuur gevestigd is. Indrukwekkend was de ontvangst van de Hindoes. Kaulesar Soekoel, vice-voorzitter van den districtsraad, begroette de prinses met een gebed in het Hindostani, gevolgd door een rede in het Nederlandsch. Namens de bevolking sprak een Hindoe-priester. Na een zanghulde te hebben aangehoord, bezocht de prinses het melaatschengesticht „Nieuw Bethesda” nabij de hoofdstad.

Den daarop volgenden dag, 7 November, woonde zij den dienst in de Nederl. Hervormde kerk bij. Ds. Paap sprak naar aanleiding van II Samuel I, vers 12. Ook het tehuis van (voornamelijk) Nederlandsche vluchtelingen werd door de prinses met een bezoek vereerd. Zondagmiddag verzamelden zich op het Plein voor het gouvernementshuis wel 10.000 personen.

Maandag den 8sten was een bezoek aan het vruchtbare landbouwcentrum van het district Commewijne aan de beurt. Ook daar was de belangstelling buitengewoon groot. De Chineesche bevolking had een eerepoort opgericht. Tal van Hindoes en Boschnegers waren opgekomen om de prinses te begroeten. Zij bezichtigde het kinderhuis op Alkmaar en het militaire

kamp. Boschnegers, die van heinde en ver waren toegestroomd, voerden dansen met trommelmuziek uit. Daar was o.a. de 90-jarige Granman (groot opperhoofd) Aboen Nawroko (Hij is goed voor zijn werk). Verschillende stamhoofden hielden tal van toespraken, welke de prinses beantwoordde. Des avonds was er te Paramaribo een taptoe van Surinaamsche strijdkrachten. Het lid der Staten, Karamat Alie, een hooggeplaatst Mohammedaan, bood de prinses een gouden Britsch-Indische halssnoer en armband ten geschenke aan.

Het Surinaamsche leger schonk een som van f 2.500 voor het zenden van voedselpakketten aan Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland. De hoofdredacteur van het nieuwsblad Suriname, voorzitter van het Surinaamsche Spitfirefonds, overhandigde de prinses een som van f 6.500.

Haar oorspronkelijk plan, daarna direct een bezoek aan Curaçao te brengen, vond geen doorgang wegens de aldaar heerschende griep. Zij vertrok daarom naar New York op 9 November met de belofte zoo spoedig mogelijk Curaçao te bezoeken. Voor haar vertrek ontving prinses Juliana de leden van de Nederlandsche Irene-brigade.

In een proclamatie bedankte de prinses de bevolking voor de schitterende ontvangst.

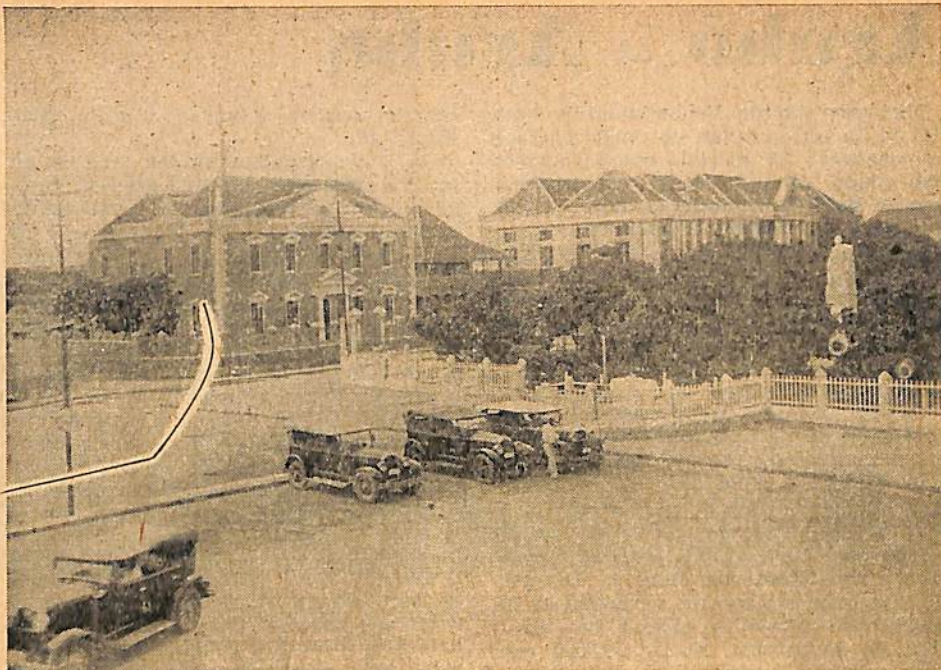
Op 11 November arriveerde de kroonprinses in New York.

Prinses Juliana op Curaçao

Op 26 Februari 1944 kwam prinses Juliana van de Vereenigde Staten op het vliegveld „Hato” op Curaçao aan, waar de gouverneur, de kapitein i.h.r. W. Boreel van de Nederlandsche Marine en commandant der Nederlandsche troepen en de Amerikaansche vice-admiraal E. T. Chanler, commandant der geallieerde strijdkrachten, H.K.H. ontvingen. Bij aankomst werden 20 dames en heeren, die in haar tijd in Leiden gestudeerd hadden, aan H.K.H. voorgesteld. Na de gebruikelijke inspectie van de eerewacht, verscheen zij op het balkon en werd stormachtig door de daarvoor verzamelde menigte toegejuicht.

Den volgenden dag, Zondag 27 Februari, woonde de prinses den dienst in de Hervormde kerk bij. Ds. H. W. E. Eldermans ging voor.

Zij bracht daarna een bezoek aan de studio van de radio om de bevolking dank te zeggen voor haar krachtige deelneming aan den oorlog. Bij fort Amsterdam brachten 9000 schoolkinderen onze Kroonprinses een serenade. De olieraffinaderij, de woonhuizen in Emmastad, Julianadorp en Surinamedorp vielen de eer van een bezoek te beurt. In laatstgenoemd dorp werd het „Surinaamsche Volkslied” hartelijk gezongen. De jeugd van Emmastad paradeerde op het Beatrixplein. Van de vrouwen van de petroleummaatschappij ontving de prinses een Chineesch geborduurd tafelkleed en drie kanten jurken voor de prinsesjes ten geschenke, door vrouwen van Saba vervaardigd. Gecostumeerde kinderen in kleederdracht van de Nederlandsche provinciën vormden de woorden „Oranje boven en Oranje overal”. In het Isla zee-

PLEIN TE WILLEMSTAD (CURAÇAO)

met standbeeld van de Koningin.

manshuis werd het noenmaal gebruikt. Vertegenwoordigers van leger en vloot werden door H.K.H. ontvangen en zij bezocht nog het St. Elisabeth hospitaal, inspecteerde de Curaçaosche Roode Kruis transportcolonne, de R.K. inrichtingen „Scherpenheuvel” en „Santa Rosa”, de zeemansclub en het oude-mannenhuis „Zeelandia”.

Vervolgens bracht de prinses op 8 Maart een bezoek aan Bonaire, waar op de hoofdplaats Kralendijk het noenmaal werd gebruikt. De inwoners boden haar met de hand vervaardigde geschenken aan. Op Aruba, het tweede groote olie-eiland, bracht prinses Juliana aan de Julianaschool een bezoek. In de Margriet barrak gebruikte zij het middagmaal;

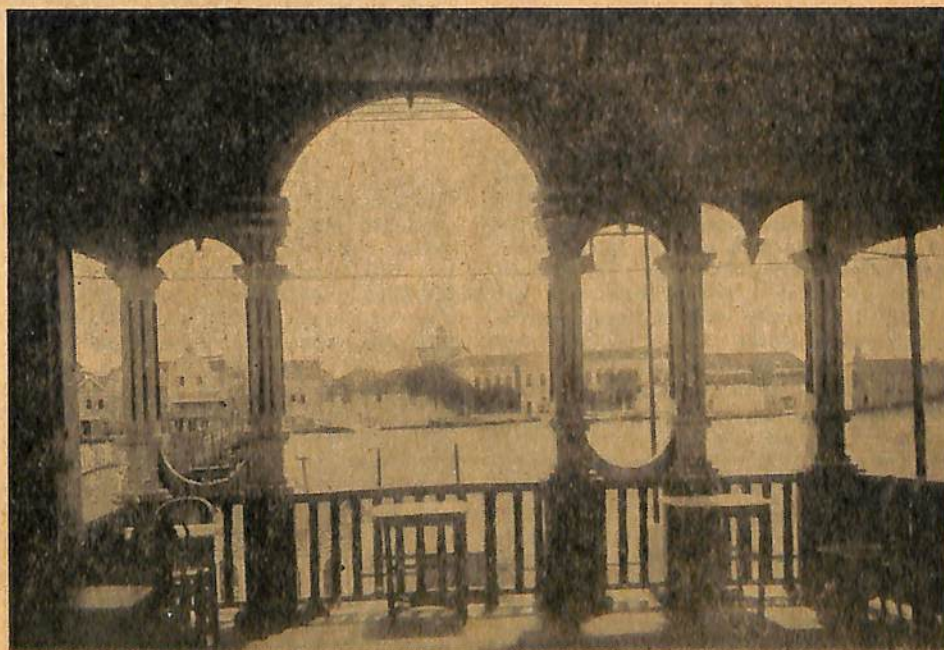
hier werd ook receptie gehouden. Op 4 Maart bezocht zij St. Maarten, waar tevens de gezaghebbers van Saba en St. Eustatius aanwezig waren. De hoofdplaats Philipsburg was al even uitbundig in vreugde als de andere eilanden.

Ten slotte vloog de prinses naar Venezuela, waar de president haar het hoogste ordeteeken van de Simon Bolivar overhandigde.

Den 6den Maart verliet zij het West-Indisch grondgebied.

Het mag gerust gezegd worden, dat de band tusschen het Oranjehuis en West-Indië door dit bezoek en dat van Prins Bernhard in '42 nog hechter is geworden.

F. O. D.

GEZICHT OP DEN HAVENINGANG MET GOVERNEMENTSHUIS
TE WILLEMSTAD (CURAÇAO).

Arubo af Aruba

Niet ver van de Venezolaansche kust ligt in de wateren van de Caribische zee op ongeveer 12 graden noorderbreedte het eiland Aruba. Het is het kleinste van de Benedenwindsche eilanden die tot het gebied Curaçao behooren. Het werd door Alonso de Ojeda ontdekt en was toen bewoond door de Aroaken, later eenigszins door de Cariben verdrongen, echter niet geheel. De Aroaken hadden de gewoonte hun lijken in urnen te begraven, liefst in de nabijheid van de z.g. hunnebedden, waaraan het eiland rijk is.

Gereedschappen en wapens van deze menschen waren allen uit steen vervaardigd. Menige urn met resten is in den loop der jaren door Nederlandsche onderzoekingsreizigers naar het land aan de Noordzee verzonden, terwijl de laatste verschepping plaats vond ten tijde van de groote wereldtentoonstelling in Brussel. De meeste urnen werden gevonden in de buurt van Canashito, alwaar het eerst door de hugenoten op het eiland een kerk gebouwd werd.

De tegenwoordige hoofdplaats *Oranjestad* ligt 72 mijlen van Willemstad, hoofdzetel van het Bestuur van het gebied, verwijderd en geeft met zijn nieuwe, van elkaar liggende, op zich zelf staande, net onderhouden huizen een mooien aanblik. In vroegere tijden echter was de zetel van het Bestuur des eilands op Ponton, een heuveltje gelegen achter de Oranjestad. De graven op Ponton wijzen nog eenigszins de plaats aan, waar deze oude zetel gevestigd was; vele klinkende namen van oude Nederlandsche pioniers zijn nog op de graven op leien gegrift. Dat waren de oude Commandeurs. Deze Commandeurs hadden ook andere plaatsen als verblijf en wel een tijd op Savaneta en zij hadden ook een buiten op Boedoei. Het oudste huis in de Oranjestad gelegen aan de Paardenbaai is slechts anderhalve eeuw oud. Vroeger werden op die plaats groote transporten paarden komende van het vasteland van Columbia aan wal gebracht.

In oude tijden kwam er slechts zeer sporadisch een Europeaan op het eiland. De meesten dezer hielden zich op met kaapvaart, die in die dagen hoogtij vierde; sommigen bleven achter, hebben op het eiland een gezin gevormd en zijn daar ook verder gebleven, doch in den tijd van den grooten uittocht der hugenoten uit Europa is de toevloed der Europeanen veel sterker geworden. Deze vermengden zich met de inheemsche, Aroak-Caribische bevolking, en vormen thans de eigenlijke bevolking van het eiland. De tegenwoordige familienamen getuigen nog steeds van de herkomst der bewoners. Hier en daar hebben zich echter de Aroak-Cariben niet met Europeanen vermengd.

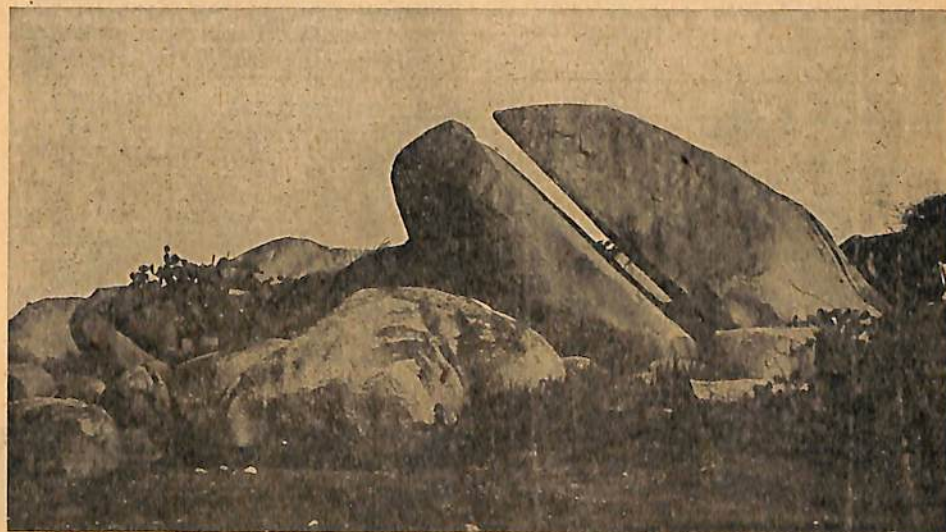
De namen van plaatsen aan de noordkant van het eiland zijn meer Indiaansch, zoo hebben wij daar b.v. Wariroeri, Andicoeri, Daimari en Arasji; het zuidelijk gedeelte heeft echter den invloed van buitenaf meer gekend en daar vinden wij plaatsen als b.v. Dakota, Jamanota en andere. Aan de noordkant is het eiland ook practisch ontoegankelijk; barre klippen, woeste zee met weinig inhammen, welke inhammen ook nog zeer gevaarlijk zijn voor de scheepvaart. Het westen en zuidwesten van het eiland bezit ech-

ter de mooiste stranden van de Caribische zee.

De domeingronden werden vroeger, en later is men met hetzelfde systeem doorgegaan, uitgegeven aan de bevolking in kleinere gedeelten dan op Curaçao of Bonaire en wel in stukken van ten hoogste acht hectare, zulks met het idee, dat iedere bewoner een deel van het niet groote eiland zijn eigendom zou kunnen noemen. Dit goede denkbeeld is van een groot Nederlander, gezaghebber Ferguson, later Nederlandsch gezant in China.

Ook is er heel veel voor de arme bevolking gedaan door den ouden Commandeur van der Plas, op het eiland overleden en in de omgeving van Tanki Leendert ter ruste gelegd.

Regenval is op het eiland zeer schaarsch; goed grondwater heeft men er niet. Droog en hard is de bodem, weelderig versierd met granietblokken, kris kras over het geheele eiland. Sommige hebben eigenaardige grillige vormen. Men beweert dat het eiland ontstaan is door een vulkanische uitbarsting en dat bedoelde vulkaan gelegen zou hebben in het z.g. kanaal, juist tusschen Indiaanskop, dat is het oostelijkste deel

ROTSVORMING OP ARUBA.

Cliché A. N. V.

van het eiland en de Venezolaansche kust. Ter plaatse ligt een hoogte in den bodem der zee. H.M.'s Gelderland heeft deze hoogte opgemet en kwam tot de ontdekking, dat daarop slechts negen vadem water staat, terwijl even verder naar het zuiden varende het weder elf vadem wordt om eensklaps een zeer groote diepte te bereiken. Het is ook een feit, dat op Aruba een slangensoort leeft en een groot aantal boomsoorten aangetroffen worden, die men ook vindt op het vasteland van Zuid-Amerika.

In den bodem heeft men ook veel mineralen als goud, zilver, koper en ijzer, alle echter in beperkte hoeveelheden. In de tijden van de West-Indische Compagnie en ook nog later hebben de Europeanen er goud gedolven en goudmaatschappijen als de Aruba Gold Mine (Engelsch), de Aruba Gold Concession Ltd. (Engelsch), de Aruba Goud Maatschappij (een concern van de plaats zelve) en

de Maatschappij van Aalst (Nederlandsch) hebben er gewerkt. In de buurt van Serro Colorado werd fosphaat gevonden en heeft de Aruba Fosphaat Maatschappij (een concern van Curaçao) een heel langen tijd gearbeid. Deze ondernemingen waren wel van zeer klein formaat, doch hebben veel bijgedragen tot de instandhouding van het economische leven. Door al die tijden heen bleef echter het aloëbedrijf voor de bevolking het voornaamste middel van bestaan. Het hars, dat verwerkt wordt, heeft een zeer groot gehalte aloïne, is steeds een der beste op de wereldmarkt en wordt behoorlijk betaald.

In de laatste jaren van den vorigen wereldoorlog zat het eiland finantieel practisch aan den grond en het heeft den eersten tijd nadien een kwijnend leven geleid, tot eindelijk in het jaar 1925 de eerste olieluchten het eiland met zijn bevolking kwamen begroeten. De olie bracht er welvaart: eerst kwam de Lago Shipping Co. later overgenomen door de Standard Oil Company of Indiana, nog weer later overgenomen door en geworden tot de Lago Oil and Transport Co. Ltd. Verder vindt men er nog de Arend Petroleum Maatschappij, die ook van groot belang is.

De bewoners hebben volop werk, het kleine Oranjestad wordt een mooie villa-wijk; San Nicolaas herleeft en wordt een

cosmopolitisch gemeenebest; buiten op het land verrijzen betonnen woningen van den landbouwer of arbeider; asphaltwegen worden er aangelegd; destillatie-inrichtingen rezen als paddestoelen uit den grond; er is werk en leven volop. Werk voor iedereen, die werken kan en werken wil. Dat er nog veel voor de plaats gedaan moet worden is een feit; echter valt niet te ontkennen, dat door het Nederlandsch Bestuur veel is gedaan. Door samenwerking met de rijksgenooten uit het land aan de Noordzee kan veel worden bereikt tot vooruitgang en bloei van het eiland. Moge door innige samenwerking, elkander beter begrijpen en aanvoelen nog veel tot stand gebracht worden op de eilanden in de Caribische zee en dat deze samenwerking moge duren tot in lengte van dagen.

F. J. Q. KWARTSZ.
Uit het Bevrijdingsnummer Neerlandia van Curaçao Mei-Juni 1945.

Het dichtst bij Nederland

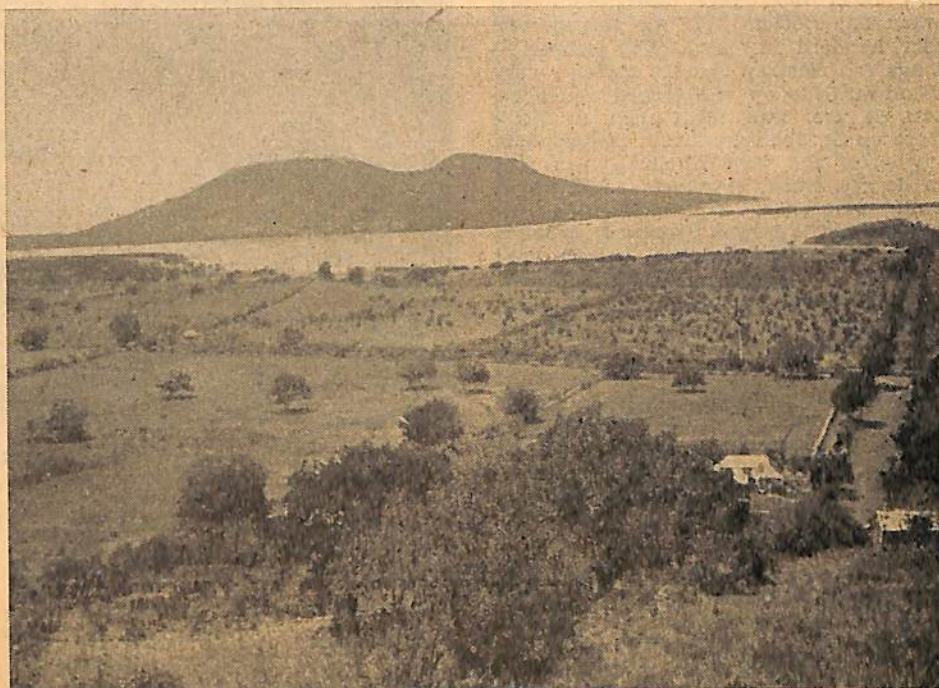
De bovenwindsche eilanden zijn het symbool van Nederlandsch bewind

Op een afstand zoo ver als Marseille van Amsterdam liggen in de Caribische zee drie kleine Nederlandsche eilanden, die administratief tot het grootere moedereiland Curaçao behooren. *St. Maarten*, *Saba* en *Sint Eustatius* heeten ze. Het eerste eiland behoort slechts voor een derde deel aan ons; het andere gedeelte is Fransch. Maar *St. Maarten* heeft de eer het overzeesche deel van Nederland te zijn, dat van Indië, Suriname en Curaçao het dichtst bij het moederland gelegen is.

Er zijn vele merkwaardigheden aan deze mooie eilanden verbonden. Op alle drie is het Engelsch de voertaal, die ook in de scholen en de rechtszaal wordt gebruikt. Maar op de school wordt het Nederlandsch als een vreemde taal onderwezen. *Sint Eustatius* houdt de eer, dat het Fort Oranje in 1776 het eerst ter wereld een saluutschot heeft gelost voor de Stars & Stripes-vlag van onze Noord-Amerikaansche bondgenooten, die toen hun vrijheidskamp vochten tegen Engeland. Hetzelfde eiland *Sint Eustatius* werd door den smokkel van wapenen zoo rijk, dat de Engelsche Admiraal Rodney het eiland in 1781 innam en er voor 20 miljoen dollar kaapte. Evenals andere Caribische eilanden gingen onze drie kleine, maar mooie eilanden steeds meer achteruit, toen in 1822 de Engelschen de havens van hun Caribische koloniën openden voor den handel met de Vereenigde Staten. Transitio-handel was toen niet meer noodig.

⊙

Op *Sint Eustatius*, waar Michiel Adriaanszoon de Ruyter in 1665 een bezoek bracht, heerscht thans rust. Er wonen een twaalfhonderd menschen op een oppervlakte van 21 km.² Mooi is het eiland en vriendelijk zijn de bewoners, die van wat landbouw leven. De bodem van *St. Eustatius* is vruchtbaar, want een vulkaan die al sedert voorhistorische tijden niet meer gewerkt heeft, vormt de Zuidzijde van dit eiland. De bodem is met lava bedekt. Vriendelijk zijn de straatjes van Oranjestad, de hoofdplaats van het eiland. Wilhelminalplein heet het centrum. En deze Nederlandsche naam karakteriseert de bevolking, die Engelsch spreekt maar Nederlandsch gevoelt en denkt. Toen *St. Eustatius* hoorde van de invasie in Mei 1940 hebben *St. Eustatiansen*, die soms al vele

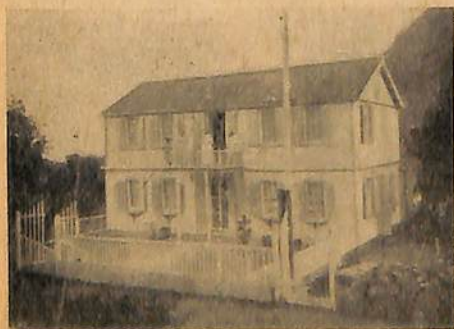
ST. MAARTEN — KUSTGEZICHT EN GEZICHT OP DE VLAKTE.

jaren van hun eiland weg waren en in New-York werkten, zich opgegeven voor den strijd. Bij de eerste Nederlandsche troepen, die in Normandië aan land waadden, was Nathaniel Patrick, een Nederlander van *Sint Eustatius*.

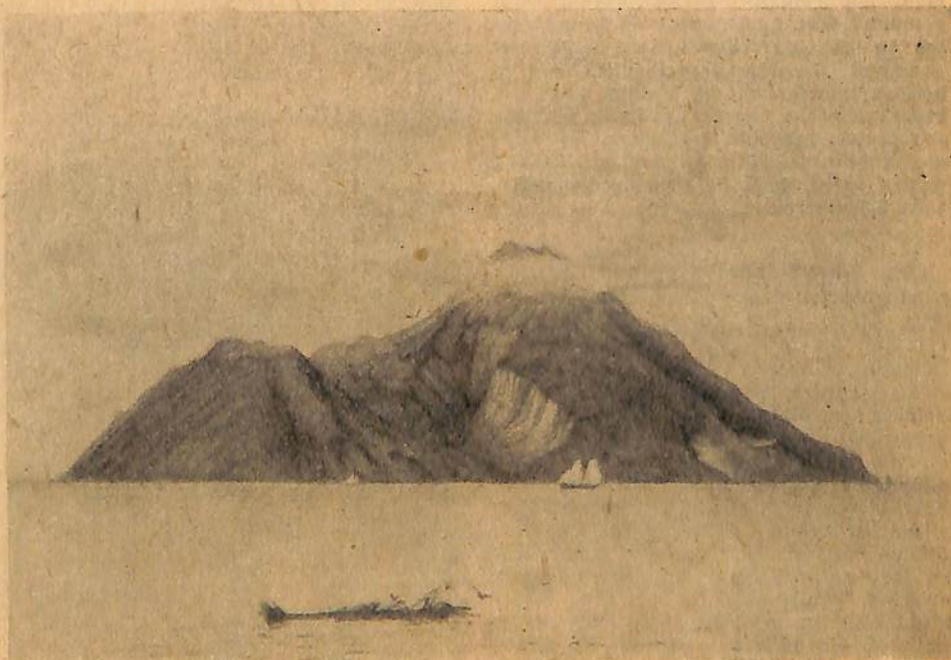
⊙

Saba, een nog kleiner eiland, van 13 km.² ligt een twee uur varens met de

motorboot van *St. Eustatius* verwijderd. Maar ook daar diezelfde geest. De *Sabanen* streden vooral in de marine, omdat *Saba* en de zee bijna synoniemen zijn. Negenhonderd meter hoog torent het eiland loodrecht uit de zee omhoog. Alleen aan een zijde heeft men een vlakke kant, doch die kan men met een schip niet benaderen. Het schip kan niet voor anker gaan, want de Caribische zee is diep en de rotsen zijn hard. Met een roeiboot

GOUVERNEMENTSHUIS OP SABA.

SABA.

hobbelt men over de baren. Vlak bij de klippen weten de behendige roeiers de boot met een flinke golf op de rots te zetten. Dan bent u er. Dat wil zeggen op den vasten grond, want er volgt een klimpartij. Door een gleuf, waar in lang vervlogen tijden de lava door naar zee liep, moet men naar boven klauteren, waar The Bottom ligt, een plaatsje van vier honderd inwoners. Nog hooger — langs een rotstrap van 800 treden — ligt Windwardside op vijfhonderd meter boven de zee. Dan heeft men er Hell's Gate en St. John's, elk met tweehonderd inwoners. Het geheele eiland, een piek in de zee, wordt bewoond door een duizend mensen, bergbeklimmers als geen. Maar de bergen hebben de Sabanen sterk en fors gemaakt, zoowel naar lichaam als naar den geest. Behalve dat die duizend mensen een hoog getal aan onze Marine leverden was een Sabaan, Moses Crossley, betrokken bij de uitvinding van de penicillin, werd de Sabaan Lovelock Holm president van de Jersey Oilfields, was Ned. Peterson van Saba bankier aan New-Yorks Wallstreet, was Saba's Dudley Simmons kapitein op het eerste schip dat in dezen oorlog de bevrijdende legers te Algiers aan land zette.

©

Van het Fort Amsterdam aan de Grootte Baai van *St. Maarten* wappert de vlag, die op twee na de oudste ter wereld is: ons rood-wit-blauw. Hier zetelt het Nederlandsch gezag. Michiel de Ruyter heeft het eiland bezocht en het stadsplein heet naar hem *De Ruyterplein*. Prins Willem Frederik Hendrik, derde zoon van den lateren Koning Willem II, bezocht het eiland in 1835.

Toen Prins Bernhard in October 1942 het gebiedsdeel Curaçao bezocht kon Zijne Koninklijke Hoogheid helaas alleen de drie Benedenwindsche eilanden bezoeken. Toen onze Kroonprinses in Februari 1944 kwam, bleek meer mogelijk. Met de nationale luchtvaartmaatschappij, de K. L.M. ging de Prinses naar Sint Maarten, waar het vliegveld juist enkele weken te voren gereed was gekomen en naar Haar het Prinses Julianavliegveld werd genoemd. Een nacht heeft de Kroonprinses in het gouvernementslogeergebouw geslapen. De dames van Sint Maarten hebben toen al wat zij hadden naar het hotel gebracht om het voor de Prinses zoo prettig mogelijk te maken. De langste stoet auto's, die ooit op het eiland gezien werd, deed de Prinses uitgeleide, toen Zij vertrok.

©

Onze Bovenwindsche eilanden leveren geen groote bedragen bij de landsinkomsten. Gezamenlijk kosten zij ongeveer vier ton op de Curaçaosche begrooting. Belastingen, behalve die voor honden, bestaan er niet. Economische beteekenis hebben deze eilanden bijna niet. Materieel gesproken zijn zij zelfs betrekkelijk arm en de vraagstukken betreffende deze eilanden zijn groot, omdat de jongere bevolking wegtrekt om in de olieraffinaderijen van Aruba en Curaçao geld te verdienen wat op de Bovenwinden moeilijk is. Het natuurschoon dezer eilanden is evenwel schitterend en de bevolking munt uit door vriendelijkheid en gastvrij onthaal. Mogelijk dat toerisme te zijner tijd een nieuwe bron van inkomsten wordt voor deze eilanden met hun aristocratisch verleden, hun herinneringen aan

SABA — DE BODEM (THE BOTTOM).

Cliché A. N. V.

deftige handelslui van de Gouden Eeuw. Men behoeft de oude kerkhoven maar op te loopen om klinkende namen te lezen.

©

De gevoelens der menschen hier zijn door en door Nederlandsch. Toen de Invasie in Mei 1940 bekend werd was men ontsteld en wist niet wat te doen. Men kende Nederland om zijn weldaden, want de bewoners komen ook op de omliggende eilanden, die onder Fransche, Engelsche en Noord-Amerikaansche administratie staan en waarbij onze drie Bovenwindsche eilanden gunstig, zeer gunstig afsteken.

Toen in begin 1945 op aandrang van onze Koningin een Nationaal Steunfonds werd opgericht, bleven de Bovenwindsche eilanden niet achter. De Gezaghebber van Sint Maarten, Piet van Leeuwen, de

Ondergezaghebber van Saba, Max Huith en die van Sint Eustatius, Charles E. W. Voges richtten op hun eilanden eigen afdelingen op. Nederland was in nood. Het had de Bovenwinden immer wel gedaan. De kleine bevolkingen van de Bovenwindsche eilanden hielden collectes en hoewel hun financieele omstandigheden niet zeer rooskleurig zijn, brachten zij in een collecte verhoudingsgewijs het meest op van alle eilanden: de ongeveer tweeduizend bewoners van Sint Maarten ruim 3000 gulden, die van Saba en Sint Eustatius elk ongeveer duizend gulden. En daar bleef het niet bij. Bazaars werden gehouden. Velen gaven een vast percentage van hun salaris. Zoo zijn de Bovenwinden.

JOH. HARTOG.

Uit het Bevrijdingsnummer *Neerlandia* van Curaçao Mei-Juni 1945.

ST. MAARTEN — VISCHVANGST TE SIMSON BAY.

Een beroep

op de beschaafde wereld

In de dagbladders heeft men reeds in een kort bericht kunnen lezen, dat Nederlandsche en Indonesische ingezetenen, zoowel te Batavia als in Palembang en elders zich in requesten en petitie hebben gewend tot de regeeringen van Nederlandsch-Indië en Nederland, waarin wordt uiteengezet, dat zij voortdurend in levensgevaar verkeerden. Een verder voortduren van hun verblijf is, zeggen zij, uit een oogpunt van menselijkheid, ondragelijk, vooral voor vrouwen en kinderen, waarom zij dan ook om massa-evacuatie op korten termijn verzoeken. Men vergeet bij dit alles niet, dat de menschen, die dit vragen, het leven in de hel der Japansche kampen nauwelijks eenige maanden achter zich hebben.

Verscheidene Nederlandsche bladen hier te lande hebben de A.N.P.-telegrammen, die melding maakten van deze requesten en petitie, zonder één woord commentaar opgenomen. Het feit, dat tienduizenden vrouwen en kinderen, landgenooten en rijksgenooten, in doodsgevaar verkeerden onder de afschuwelijkste omstandigheden, schijnt niet voldoende te zijn om een scherp woord van protest te laten hooren, hetgeen, ten slotte, niet te verwonderen valt, wanneer men bedenkt, dat deze kringen een petitionnement „om geen geweld te gebruiken” hebben gericht tot prof. Schermerhorn en niet tot ir. Soekarno. Wij wenschen op deze plaats aan de noodkreet van onze vrouwen en kinderen, die slachtoffer zijn van het wanbestuur van tegen hun taak niet opgewassen inheemsche functionarissen, volle aandacht te wijden.

De petitie, die door vertegenwoordigers van de ingezetenen op Java tot de regeeringen in Buitenzorg en Den Haag werd gericht, was ondertekend door vele voor-
aanstaande personen uit alle lagen van de samenleving. Tot de ondertekenaars behooren Mgr. Willekens, apost. vicaris te Batavia; Ds. W. F. Vundering, predikant te Batavia; Prof. dr. L. G. M. Baas Beeking, hoogleeraar Rijksuniversiteit Leiden; Prof. Dr. P. M. van Wulfften Palthe, hoogleeraar psychiatrie aan de G. H. S. te Batavia; Dr. J. W. Wolff, Rapwi med. dienst Bandoeng; Prof. Dr. A. G. van Veen, voedingsadviseur Rapwi Bandoeng; Dr. H. S. Hogerzeil, arts, hfd. med. dienst Rapwi Batavia; Jhr. Mr. C. H. V. de Villeneuve, voorz. Ind. Ondernemersbond; Mr. J. A. G. Jonckheer, vertegenwoordiger St. Mij. „Nederland”; Mej. Dr. E. M. Ruzette, arts te Batavia; Mevrouw G. J. H. Fockema, vertegenwoordigster Bataviakampen; Mevrouw E. Ramaer, hoofd voedselvoorziening Roode Kruis Batavia; Mevrouw G. P. Harten, Kampleiding Tjideng; Prof. Mr. K. J. L. Enthoven, Bg. hoogleeraar R. H. S. Oud Directeur Justitie; Mr. P. A. Blaauw, Ondervoorzitter Volksraad tevens hoofdbestuurslid I.E.V.; Hr. A. Gutwirth, Voorzitter voorl. Bataviasche Roode Kruis; Prof. Mr. W. F. C. van Hattum, hoogleeraar R. H. S.; Prof. Mr. W. F. Wertheim, hoogleeraar R. H. S.

In een gehouden bijeenkomst in het gebouw van het Roode Kruis, Koningsplein Zuid 4 in Batavia, welke speciaal geor-

ganiseerd was voor de vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers en waarvoor ook van andere zijde groote belangstelling bestond, werd uitvoerig de beteekenis van deze petitie uiteengezet.

De heer A. Gutwirth, die de vergadering presideerde, begon, blijkens het uitvoerige verslag, dat wij in het te Batavia verschijnende „Dagblad” van 28 November j.l. aantreffen, met erop te wijzen, dat de petitie eigenlijk een beroep is op de geheele beschaafde wereld. Na vier jaren de diepste ellende van de kampen te hebben doorgemaakt, verheugde de Europeesche bevolking van Java zich er op, na de overwinning, eindelijk weer naar huis te kunnen gaan. Maar helaas, hiervan kwam niets, zooals wij allen weten.

Deze bijeenkomst, aldus de heer Gutwirth, beteekent geen critiek op de regering noch op het geallieerde hoofdkwartier, evenmin heeft zij eenige politieke beteekenis. Zij is enkel bijeengeroepen voor het vaststellen van de feiten, waaraan bekendheid, vooral in het bui-

In de „Republiek”
van Soekarno worden
weerlooze vrouwen en
kinderen aangevallen,
berooft en vermoord

tenland, dient te worden gegeven. Deze feiten zijn, dat dagelijks vrouwen en kinderen, zelfs mannen ontvoerd en vermoord worden. De onveiligheid neemt hand over hand toe; men is niet meer veilig in zijn eigen huis.

Bovendien wordt het voedselprobleem steeds moeilijker. Het is een toestand, die niet langer houdbaar is. Dit kan niet langer duren; voor al die vrouwen en kinderen, die reeds jaren achtereen zoo ontzettend veel misère hebben doorgemaakt, voor al die zieken, wier krachten zijn gesloopt, is deze spanning te groot.

De toestand is thans zeker niet minder dan onder de Japansche bezetting; in sommige opzichten is hij zelfs veel erger geworden.

De petitie is niets meer dan een beroep op de geheele wereld, dat alles in het werk dient gesteld te worden voor de evacuatie van de genoemde categorieën. De bescherming die de bevolking van deze gewesten op het oogenblik geniet, is van dien aard, dat onze persoonlijke veiligheid niet gegarandeerd is.

Hierna werden concrete punten besproken voor het verlenen van internationale

hulp om het werk van de massa-evacuatie mogelijk te maken. Zoo werd gewezen op de mogelijkheid van het inschakelen van het Internationale Roode Kruis te Genève, waarbij in de eerste plaats de aandacht dient gevestigd te worden op het ter beschikking stellen van de noodige schepen, het verstrekken van kleeding en het verlenen van gastvrijheid aan de geëvacueerden in het buitenland, totdat de toestanden in Indië weer normaal zijn geworden en zij kunnen terugkeeren.

Verder werd in overweging genomen vooral een beroep te doen op het Amerikaanse Roode Kruis, aangezien Amerika, dat geen invasie heeft gekend, waarschijnlijk het best in staat zal zijn ons zooveel mogelijk met zijn materieelen overvloed te steunen.

De heer Gutwirth verklaarde, dat vreemdelingen niet kunnen beseffen wat deze stap van massa-evacuatie beteekent voor de bewoners van dit land, waar wij allen toe behooren. Het is dan ook niet de bedoeling om Java voorgoed te verlaten; de geëvacueerden zullen terugkeeren, zoodra de toestand dit toelaat.

Naar aanleiding van deze uiteenzetting werden door de aanwezigen verschillende vragen gesteld. Uit de antwoorden hierop blijkt, dat ongeveer tweehonderd duizend personen geëvacueerd zullen moeten worden. Nieuw-Zeeland is bereid maandelijks vijfhonderd personen toe te laten tot een maximum van tweeduizend, met een reconvallescentie-tijd van vier maanden, terwijl Australië ruimte biedt voor totaal vijf à zesduizend evacués. Van de Roode Kruis-pakketten, welke Australië te onzer beschikking stelt, zijn er reeds dertigduizend hier aangekomen, terwijl ongeveer veertigduizend nog niet verscheept kunnen worden en dus nog steeds in Australië op verzending wachten.

Een verschrikkelijk lijden...

Een zeer scherpe rede werd hierop gehouden door den Zwitserschen consul in Batavia, den heer Ilg. Hij verklaarde te zullen spreken als vertegenwoordiger van een neutrale natie. Van zijn regering had hij opdracht gekregen zoo nauw mogelijk met de Nederlanders in Indië samen te werken. Zwitserland is steeds bereid de Nederlanders te helpen.

Spreker schetste het verschrikkelijke lijden van de Nederlanders in de kampen en daarbuiten. De toestanden, waarin de kampen verkeerden, zijn ten hemel schreiend. Het is in één woord mensch-onteerend, wat de kampbewoonsters en de kinderen te verdragen hebben.

Dit geldt echter niet alleen voor de Nederlanders, ook voor de neutralen wordt het leven hier ondragelijk. Het is verschrikkelijk te moeten aanzien hoe met de geëvacueerden en zieken wordt gezeuld, zij worden van de ene plaats naar de andere gestuurd. Wij hebben reeds te veel verloren toen de Japanners dit land bezetten; wij kunnen nu niets meer verliezen.

Een hartstochtelijk beroep.

De toestand is onhoudbaar geworden. Als vertegenwoordiger van een neutraal land doet hij een dringend en hartstochtelijk beroep op de geheele wereld om te helpen, nu direct, zonder dralen. Onze levens worden bedreigd, ook die van de neutralen. De terreur van de extremisten maakt geen onderscheid tusschen Nederlanders en neutralen, tusschen blanken en blanken.

De Zwitsersche kolonie heeft van de neutrale gemeenschappen op Java het meest geleden van wat zich hier thans afspeelt. Zwitsers zijn door Indonesiërs gevangen genomen. Omtrent het lot van verschillende zijner landgenooten in niet door de geallieerden bezet gebied, verkeert spreker nog steeds in onzekerheid.

Maar zelfs in Batavia zijn moord en ontvoering aan de orde van den dag. Wij allen verkeren in gevaar. Ik ken de bevolking, ik ken de toestanden hier, waar ik een en

twintig jaar heb gewoond en ik verklaar, dat wij allen, die reeds ontzettend geleden hebben, onmiddellijk dienen te worden geholpen.

Mevr. Fockema, als vertegenwoordigster van de kampen, onderlijnde dit beoog door de aanwezigen uit te noodigen een bezoek aan de kampen te brengen. Dan zouden zij zien, hoe ontzettend het lot van de duizenden vrouwen en kinderen, die daar gehuisvest zijn, is. Het ontbreekt dezen stakkers letterlijk aan alles. En het verschrikkelijkst is het wel met de geëvacueerden gesteld, die zelfs in vele gevallen niet eens matrassen hebben om op te liggen, aangezien de matrassenfabrieken verbrand zijn door de extremisten.

Van medische zijde werden belangstellenden uitgenoodigd om eens te Priok getuige te zijn van het vervoer van geëvacueerden. Zij zouden dan niet gelooventen wat zij zien. Men komt aan alles te

kort en wat men bezit is alles even gammel.

De besprekingen waren hiermede ten einde. Met een woord van dank sloot de heer Gutwirth deze zeer emotioneele vergadering, waarvan wij hier een zoo uitgebreid mogelijk verslag hebben gegeven, opdat men ook hier te lande zich een zoo volledig mogelijk beeld kan vormen van wat daar in Indië geleden wordt en geleden werd. Straks komen vele geëvacueerden in ons land. Men beseffe toch goed, de taak van menschenliefde en barmhartigheid die wij tegenover hen te vervullen hebben. Maar tevens geve men zich er ter dege rekenschap van, dat zij die al deze ellende hebben ontketend, elk recht missen een beroep te doen op de Vereenigde Naties om de doeleinden van hun niets ontziend politiek egoïsme door bloed en tranen heen te bereiken. De weg om langs onderhandelingen dit doel te benaderen, stond open. En staat nóg open, maar de tijd dringt en er zal nu toch eindelijk, na veel gepraat, ook effectief gehandeld moeten worden.

Van het Binnenhof

De toestand in Indië

Geheel onverwacht is minister Logemann in de Tweede Kamer met een verklaring gekomen, welke men in de bladen heeft kunnen lezen. De voorzitter stelde de leden in de gelegenheid, na het afleggen dezer verklaring nog eenige vragen te stellen, maar van die gelegenheid is schromelijk misbruik gemaakt. Nog een geheel middag heeft men gedebatteerd en dit kon niet anders, dan grootendeels een herhaling zijn van het eenige weken geleden gehouden debat. Immers, feitelijk nieuws bevatte de verklaring niet. Men dient het afleggen daarvan dan ook te zien als een beaagste tegenover de Kamer, die zoo gaarne uitvoerig wil worden ingelicht over de Indische aangelegenheid. De heer Van Poll (R.-K.) opperde zelfs het denkbeeld, een commissie uit de Staten-Generaal naar Indië te zenden. Die zou weer eens wat andere bronnen van informaties kunnen aanboren dan den minister ten dienste staan.

Maar Minister Logemann voelt er niets voor zoo'n commissie op dit oogenblik uit te zenden, omdat de toestand daar zoodanig is, dat de commissie weinig nuttigs zou kunnen uitvoeren. Wel is de minister bereid, wanneer de gelegenheid zich voordoet, de Kamer in comité-generaal in te lichten. Dit wanneer het onderwerpen betreft, die niet in het openbaar kunnen worden behandeld.

Van verschillende zijden is de regering aangespoord tot krachtiger optreden tegen de Nationalisten. Hiertegenover stelde de minister, dat het uitgesloten is, dat er een oplossing zou kunnen worden gevonden door een militair optreden alleen. De regering zal dus doorgaan óók met praten. Met al dat gepraat ontstaat natuurlijk het gevaar, dat toezeggingen worden gedaan, welke de Kamer voor een fait accompli plaatsen. De heer Joekes (V.-D.) maakte zich o.m. te dien aanzien ongerust. Maar de minister betoogde met nadruk, dat het niet aan de regering zal

liggen indien dit zou geschieden. Internationale toestanden zouden echter te machtig kunnen blijken.

Wij komen op de rede van den minister nader terug.

..*

West-Indische Staatsregelingen.

Op verzoek van de regering heeft ons Lagerhuis nog afgehandeld, wetsontwerpen tot wijziging van eenige artikelen der West-Indische Staatsregelingen, ontwerpen, die nog uit de vooroorlogse periode zijn blijven liggen. Verscheidene leden hadden liever gezien, dat de regering ze teruggenomen had nu immers een algeheele herziening van de organisatie van het Koninkrijk voor de deur staat.

Minister Logemann deelde die meening niet omdat gevolg geven aan dien wensch tot gevolg zou hebben, dat een onhoudbare toestand te lang bestendig zou worden. Het gaat hier o.m. over het moeten aftreden van leden van de rechterlijke macht als zij 60 jaar zijn en velen hebben reeds lang de 70 jaren overschreden! Dit heeft reeds bij een der Hoven

van Justitie tot herhaalde klachten aanleiding gegeven.

De vraag is ook gesteld of deze ontwerpen niet de strekking hebben, personen uit te sluiten. Wanneer iemand wordt benoemd, die reeds den 40-jarigen leeftijd heeft bereikt, zou het kunnen voorkomen, dat hij in verband met de dus voor hem minder gunstige financiële regeling van het aanvaarden der betrekking zou moeten afzien. Blijkbaar werd er hierop gedoeld, dat deze sollicitanten bij 20 jaren dienst hun maximum pensioen niet zouden kunnen halen.

De minister, daarlatende dat het steeds zal voorkomen, dat personen van het mededingen naar een betrekking zullen afzien wegens de voorwaarden, aan de betrekking verbonden, merkte op dat ter vervulling van vacatures in de rechterlijke macht, de gegadigden bij voorkeur worden gezocht onder hen, die reeds werkzaam zijn bij de Nederlandsche rechterlijke macht, voor wie als zoodanig dus veelal een in Nederlandschen dienst doorgebrachte, voor pensioen geldige diensttijd mede in aanmerking komt.

De vraag of het wenschelijk zou zijn, de grens hooger dan 60 jaar te stellen is ook onder het oog gezien, maar ontkenkend beantwoord.

Uit de West

Wist Gij

dat de Royal Dutch — C. P. I. M. — op Curaçao 7700 employés in dienst heeft en de raffinaderij van een dochtermaatschappij de Aegle op Aruba 352?

dat mevrouw Roosevelt in 1944 een bezoek aan Paramaribo bracht?

dat de middelen over Augustus 1945 van Curaçao hebben opgebracht rond 2 miljoen gulden tegen 1.5 miljoen in 1944 en in 8 maanden Januari-Aug. 1945 rond 16.723.000 tegen 13.825.000 in 1944?

dat in Suriname, het suiker-uitvoerland bij uitnemendheid, in 1944 in 3 weken één kilogram suiker aan de bevolking moest worden gedistribueerd?

dat de 14-daagsche vliegdiens Curaçao-Bovenwindsche eilanden in een wekelijksche veranderd is?

dat er in 1945 een commissie is ingesteld, om een onderzoek te doen naar de vraag of invoering van een zelfstandig bestuur in het stadsdistrict, gelet op de daarvan te verwachten politieke, sociale, economische en financiële gevolgen, aanbeveling verdient?

dat 2 contingenten Surinaamsche vrouwenhulpcoorpsen naar Australië vertrokken?

dat de begroting van Curaçao van 1938 van rond 21 miljoen in 1944 tot rond 42 miljoen is gestegen?

dat de kóffieproductie van ruim 4 miljoen K.g. in 1939 tot 317.000 K.g. in 1944 is teruggelopen?